

278
We Lwowie, dnia 11. października 1908.

248
Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wcielenia gminy Posady sanockiej do gminy miasta Sanoka.

Wysoki Sejmie!

Gmina miasta Sanoka graniczy od południa z gminą Posadą sanocką, której zabudowania bądź łączą się bezpośrednio z zabudowaną częścią miasta Sanoka, bądź są oddzielone jedynie gościńcem rządowym, prowadzącym z Liska.

Ponieważ miasto jest zamknięte od północy rzeką Sanem, zaś od wschodu znacznym obszarem zwanym Błoń zalewanym rok rocznie przez San, wreszcie od zachodu wysoką górą „Stróżnia“, przeto dalszy rozwój tego miasta w obrębie obecnego jego terytorium jest uniemożliwiony, co powoduje, że pozostało ono daleko w tyle poza innymi miastami.

Gdy bowiem według konskrypcyi z roku 1890 liczył Sanok 5.118 mieszkańców i 391 domów, to obecnie liczba mieszkańców nie dochodzi nawet 6.000, a liczba domów nie dochodzi 500.

Natomiast gmina Posada sanocka, która w roku 1890 liczyła 1.585 mieszkańców i 200 domów, liczy obecnie około 4.000 mieszkańców i 430 domów.

Gdy zatem wzrost ludności w Sanoku w okresie ostatnich lat 20 wynosi zaledwie kilkanaście procent, to w tym samym okresie wzrosła ludność Posady sanockiej więcej jak w dwójnasób.

Dla braku bowiem odpowiednich pomieszczeń w Sanoku i ich drożyzny, tudzież wobec drożyzny artykułów spożywczych, przeważna część urzędników, tudzież znaczna część kupców mających swe sklepy w Sanoku, mieszka stale w Posadzie sanockiej; wogóle cała miejscowa inteligencya, o ile nie jest z miastem związana, przenosi się do Posady sanockiej, gdzie w ostatnich czasach powstała osobna kolonia urzędnicza.

Nadto od szeregu lat mieszczą się w Posadzie sanockiej niektóre urzędy, mające siedziby urzędowe w Sanoku. Nawet gmina miasta Sanoka dla braku pomieszczenia w istniejącym piętrowym budynku szkolnym, spowodowanego napływem dzieci z Posady sanockiej jest zmuszoną wynajmować stale kilka ubikacyi w trzech osobnych domach położonych w Posadzie sanockiej.

Na terytorium tej gminy istnieje również cmentarz gminy m. Sanoka.

Z nadzwyczajnym wzrostem ludności w Posadzie sanockiej nie idzie atoli w parze rozwój samej gminy, tak pod względem urządzeń gminnych jak i pod względem spełniania zadań policyi miejscowej.

Jak dawniej tak i obecnie miejscowość ta nie różni się w niczem od innych zaniedbanych gmin małomiasteczkowych.

Na zaprowadzenie bowiem urządzeń odpowiadających temu niezwykłemu wzrostowi ludności nie posiada ona dostatecznych środków.

Podług inwentarza za r. 1907 majątek gminy stanowią dwa domy (urząd gminny i rzeźnia) wartości łącznej 8 240 K, szopa na rekwizyta ogniowe, 9 hektarów młodego lasu, obligacya na 900 K i fundusz ubogich wynoszący 1.157 K 06 h.

Ogółem przedstawia się:

stan czynny	14.338 K 10 h
stan bierny	3.461 „ 49 „
czysty majątek	10.876 K 61 h

Budżet Posady sanockiej na r. 1908 wykazuje:

dochody własne	1.522 K 80 h
rozchody	5.863 „ 64 „
niedobór	4.340 K 84 h

pokryty 44% dodatkiem do podatków bezpośrednich przypisanych w kwocie 9.808 K 58 h. Nadto pobiera gmina 40% dodatek do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina.

Wobec zatem szczupłości dochodów i już wygórowanych dodatków gminnych, które przeważnie służą na pokrycie wydatków czysto administracyjnych, nie może być mowy o zaprowadzeniu takich urządzeń, jakie są niezbędne ze względu na stosunki miejscowe.

Co ważniejsza, brak tych urządzeń utrudnia a niejednokrotnie wprost uniemożliwia gminie miasta Sanoka utrzymanie na terytorjum miasta, graniczącem z Posadą sanocką, bezpieczeństwa osób i mienia, dozoru policyjnego nad miarą i wagą, a nadto bezpośrednia prawie łączność domów Posady sanockiej, pobudowywanych przeważnie w całości z materiału nieogniotrwałego, z zabudowaniami miasta Sanoka, może łatwo spowodować klęskę pożaru także w Sanoku, zwłaszcza wobec niedostatecznej ilości rekwizytów ogniowych w Posadzie sanockiej.

Te ujemne stosunki już przed kilku laty skłoniły Wydział powiatowy do wdrożenia akcji, celem dobrowolnego połączenia Posady sanockiej z miastem Sanokiem, odnośnie jednak rokowania, wobec niczem nieuzasadnionego oporu gminy Posady sanockiej, nie doprowadziły do pożądanego rezultatu.

Wydział powiatowy zatem wezwał w drodze urzędowej reprezentacye obu gmin do powzięcia formalnej uchwały co do połączenia się w jedną gminę.

Rada miejska w Sanoku uchwałą z 28. maja 1908 uznała jednomyślnie bez żadnych zastrzeżeń konieczność takiego połączenia.

Natomiast Rada gminna w Posadzie sanockiej uchwałą z 2. lipca 1908 sprzeciwiła się stanowczo projektowanemu połączeniu, zarzucając, że połączenie takie przyniosłoby korzyść jedynie miastu a nie Posadzie sanockiej, która musiałaby partycypować w ciężarach miasta rzekomo nadmiernymi dodatkami do podatków, zwłaszcza po wygaśnięciu prawa propinacyi miejskiej.

Wobec takiego stanu rzeczy Wydział powiatowy relacją z 25. sierpnia 1908 l. 1668, względnie dodatkową uchwałą z 9. września 1908, powziętą po myśli §. 36. ust. o Repr. pow. w zastępstwie Rady powiatowej, przedstawił Wydziałowi krajowemu wniosek na wyjednanie w myśl §. 100 ust. gm. z 24. marca 1889 dz. u. kr. Nr. 24 ustawowego wcielenia gminy Posady sanockiej do miasta Sanoka i uregulo-

wanie odnośną ustawą stosunków przyszelego posiadania i użytkowania własności gminnej w ten sposób, że majątek gminy Posady sanockiej zostaje włączony do majątku gminy m. Sanoka, zaś gmina m. Sanoka przyjmuje na siebie wszystkie zobowiązania gminy Posady sanockiej.

Zarazem powołał się Wydział powiatowy na uchwałę Rady powiatowej z 11. lipca 1908, którą przyjęto do wiadomości sprawozdanie Wydziału powiatowego uznające konieczność projektowanego połączenia.

Wreszcie przedłożył Wydział powiatowy oświadczenie c. k. starostwa w Sanoku z 18. sierpnia 1908 l. 26.069 uznające połączenie Posady sanockiej z Sanokiem „jako sprawę nadzwyczajnej doniosłości dla dobra mieszkańców obu tych gmin a w szczególności Posady sanockiej“.

Podług inwentarza majątku gminy miasta Sanoka z r. 1908 wynosi:

stan czynny	1,845.429 K 50 h
stan bierny	571.735 „ 84 „
zatem czysty majątek.	1,273.693 K 66 h

Nadto zarządza gmina różnymi samoistnymi funduszami, jak funduszem ubogich chrześcian, ubogich izraelitów, rzemieślniczym, drogowym, emerytalnym i t. p., których czysty stan czynny wynosi ogółem 56.906 K 10 h.

Budżet miasta Sanoka na rok 1908 wykazuje:

wydatki	193.572 K
dochody	175.259 „
niedobór	18.313 K

na którego pokrycie nałożono 30% dodatek do podatków bezpośrednich przypisanych w kwocie 57.636 K 94 h, nadto pobiera gmina 80% dodatek do podatku konsumcyjnego od mięsa.

Z powyższego zestawienia okazuje się, że dzięki pomysłnemu stanowi majątkowemu gminy miasta Sanoka członkowie tej gminy opłacają znacznie niższe podatki do podatków bezpośrednich, aniżeli członkowie gminy Posady sanockiej.

Nieuzasadnioną zatem jest obawa Posady sanockiej, iż wraze wcielenia jej do Sanoka mieszkańcy Posady sanockiej będą obarczeni nadmiernymi prestacyami na rzecz miasta.

Zważywszy, iż nieodzownym warunkiem należytego rozwoju miasta Sanoka jest rozszerzenie jego terytoryum, dalej z uwagi, że wzmagający się coraz bardziej wzrost ludności w Posadzie sanockiej przypisać należy jedynie bezpośredniej łączności terytoryalnej z miastem Sanokiem, wreszcie z uwagi, że ta łączność terytoryalna wymaga niezbędnie zaprowadzenia jednolitych urządzeń w zabudowanych częściach obu gmin; zaś Posada sanocka nie posiadając ku temu odpowiednich środków materyalnych, jako samoistna gmina nie może sprostać rzeczonemu zadaniu, — Wydział krajowy zgodnie z jednomyślną opinią Reprezentacyi powiatowej, Rady miejskiej i c. k. Starostwa przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek na zastosowanie §. 100. ustępu drugiego ustawy gminnej z 13. marca 1889 dz. u. kr. Nr. 24.

W końcu zaznacza się, że wdrożone tut. rozporządzeniem z 25. września 1908 l. 95.883 rokowania na miejscu między gminą m. Sanoka i Posadą sanocką w celu uregulowania w drodze dobrowolnej zgody stosunków co do przyszelego posiadania i użytkowania własności obu gmin nie doprowadziły do pożądanego rezultatu, gdyż na propozycję Rady miejskiej z 30. września 1908, iż gmina Sanok przyjmie wszelkie dotychczasowe zobowiązania gminy Posady sanockiej i wejdzie w jej prawa, Rada gminna w Posadzie sanockiej uchwalała z 1. października 1908 postanowiła nie wchodzić w żadne pertraktacye.

Wobec tego Wydział krajowy po myśli ustępu trzeciego powołanego wyżej §. 100. ust. gm. uważa za niezbędne uregulowanie i tej sprawy w drodze ustawo-

wej przez zamieszczenie w ustawie postanowienia, że wszelkie dotychczasowe prawa i zobowiązania gminy Posady sanockiej przechodzą na gminę m. Sanoka.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.**

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia o wcieleniu gminy Posady sanockiej, powiatu sanockiego, do gminy miasta Sanoka.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Gminę administracyjną Posada sanocka, powiatu Sanok, wciela się do gminy miasta Sanoka.

Art. II.

Majątek gminy Posady sanockiej zostaje włączony do majątku gminy miasta Sanoka, zaś gmina Sanok przyjmuje na siebie wszystkie zobowiązania gminy Posady sanockiej.

Art. III.

Wszelkie prawa przysługujące c. k. galic. funduszowi propinacyjnemu do końca roku 1910 na terytoryum dotychczasowej gminy Posady sanockiej pozostają niniejszą ustawą nie naruszone i gminie miasta Sanoka nie będzie przysługiwać prawo nakładania na dochody z praw tych ani na wykonywanie ich na terytoryum dotychczasowej gminy Posady sanockiej do tego czasu żadnych opłat gminnych.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.
